

культура

К*Ж

щоп'ятниці

всукраїнський тижневик 13-19 листопада 2015 р.

і життя

Презентація

стор. 10-11

Перше знайомство

стор. 4-5

Мистецтво

стор. 7

Струни вічності

Переможниця конкурсу «Пам'ятки України: Крик» Дарина КОТУЯК. Фотознімок Ілі Корнійка

редактор
Євген БУКЕТ

наголос

■ ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

прийняла за основу законопроект про внесення змін до деяких Законів України щодо запровадження контрактної форми роботи у галузі культури та конкурсної процедури призначення керівника державного чи комунального закладу культури (№ 2669-Д).

У проекті запропоновано призначення на посади керівників державних та комунальних закладів культури, театрів, бібліотек, музеїв шляхом укладання контракту, строком на п'ять років, за результатами проведення конкурсної процедури. Пропонується встановити вимоги до керівників державних та комунальних закладів культури, театрів, бібліотек, музеїв, порядок конкурсного добору керівників тощо. Документ прийнято у першому читанні.

■ КІЇВ

Національна спілка краєзнавців України визначила лауреатів Премії імені Дмитра Яворницького 2015 року.

Ними стали: Микола Дмитренко – завідувач відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України; Віктор Киркевич – краєзнавець, дослідник історії Києва, колекціонер, літератор; Сергій Кот – керівник Центру досліджень історико-культурної спадщини України Інституту історії України НАН України; Олексій Нестуля – ректор Полтавського університету економіки і торгівлі; Микола Шакін – громадський діяч, письменник, краєзнавець, журналіст, художник; Богдан Мельничук – письменник, редактор, журналіст, краєзнавець; Віктор Уніят – голова Тернопільської обласної організації «Асоціація краєзнавців-енциклопедистів Тернопільщини».

■ ВАШИНГТОН

Такої кількості українців Вашингтон не бачив із часів відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку в 1964 році. Попри погану погоду, тисячі людей зі всіх штатів, а також інших країн «окупували» Капітолійський пагорб. Скульптура «Поле пшениці» розташована у центрі Вашингтона, на Юніон Стейшн, неподалік Капітолію та Центрального вокзалу. Над Меморіалом працювала архітектор Лариса Курилас.

Почесним гостем відкриття була дружина Президента України Марина Порошенко, котра представила відеозвернення Президента України Петра Порошенка. В урочистостях узяли участь конгресмен Сандер Левін, автор Закону США, який дозволив Уряду України встановити меморіал на федеральній землі Округу Колумбія, конгресвумен Марсі Каптур, спеціальний помічник Президента США, старший директор з питань Європи, Росії та Центральної Азії Національної Ради з питань безпеки Чарльз Капчин, котрий зачитав офіційне звернення Білого Дому, голова Крайового Комітету США з визнання Голодомору геноцидом Михайло Савків, автор проекту пам'ятника Лариса Курилас, свідки Голодомору, а також духовні, культурні та громадські діячі.

Меморіал освятили предстоятель Української православної церкви Київського патріархату, Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, глава Української греко-католицької церкви, верховний архієпископ Києво-Галицький, митрополит Київський Святослав.

9 листопада віце-прем'єр-міністр – міністр культури В'ячеслав Кириленко долучився до написання 15-го Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності.

Спецпроект Національної радіокомпанії України приурочений до відзначення Дня української писемності та мови.

Захід відбувся у найбільшій аудиторії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

«Цей радіодиктант – символічна подія для всієї країни, адже привертає увагу до української мови, до її важливості та необхідності».

Той, хто відчуває себе українцем, у політичному сенсі цього слова, але інколи має психологічний бар'єр переходу на рідну мову, отримав добру нагоду в День української мови та писемності долучитися до Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності. І, повірте, українська мова – це просто і потрібно.

Закликаю нас всіх цього дня приділити більше уваги українському читанню, книжкам. Бо, як показав сумний, але ве-

Радіодиктант національної єдності

личний досвід останніх подій, там, де є повага до державної мови – є й повага до державного суверенітету, а де нема поваги – там і з державним суверенітетом виникли проблеми. Ці питання взаємопов'язані. Нам потрібно пам'ятати, що ми велика країна, велика нація, великий народ. Наша мова прадавня і заслуговує на велику увагу та повагу», – сказав В'ячеслав Кириленко.

Всеукраїнський радіодиктант національної єдності писали відомі українські митці,

науковці, державні та громадські діячі, політики, а також усі бажаючі.

Були встановлені радіомости із українцями у Австралії, Китаї, Польщі, Росії та Португалії. Крім того, для людей з вадами слуху відбувалась пряма трансляція з сурдоперекладом.

Всеукраїнський радіодиктант національної єдності уже п'ятнадцятий рік поспіль збирає тисячі українців, як в Україні, так і за її межами, демонструючи солідарність тих, хто любить і шанує рідне слово

та мову. Це не лише перевірка знань державної мови, а й захоплення до її вживання, популяризації, захисту та сприяння розвитку.

Архів організаторів нараховує безліч диктантів, написаних як пересічними українцями, так і відомими культурними та державними діячами, науковцями, політиками та простими громадянами нашої держави.

Прес-служба Міністерства культури України

«Я гордий тим, що українець зроду»

У День української писемності та мови підведено підсумки Всеукраїнського просвітянського літературно-мистецького конкурсу «Я гордий тим, що українець зроду».

Конкурс щорічно проводить Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка серед школярів.

Цьогоріч у конкурсі взяли участь близько 200 дітей із Київської, Сумської, Черкаської, Чернівецької, Луганської, Дніпропетровської областей та м. Києва. Дипломи і подарунки переможцям конкурсу вручила голова журі конкурсу письменник Василь Василяшко, відповідальний секретар «Просвіти» Микола Нестерчук та завідувач оргвідділу Світлана Фещенко.

Виступає Ігор ЛІХОВИЙ

Урочистий захід у столичному Будинку вчителя відкрила та провела заслужена артистка України Тетяна Негрій. З вігальним словом до присутніх звернувся перший заступник міністра культури України Ігор Лиховий та голова «Просвіти», Лауреат Шевченківської премії, поет Павло

Мовчан. Вони побажали дітям берегти безцінний скарб, який протягом віків ревно зберігає наш народ – рідну мову, на якій базується вся українська культура, розвивати та примножувати її красу і багатства.

Вітання від віце-прем'єр-міністра, міністра культури

В'ячеслава Кириленка зачитала голова комісії культури, мистецтв та галузевої освіти Громадської ради при Міністерстві культури України.

Ігор Лиховий вручив Почесні грамоти міністерства культури України Світлані Садовенко, Андрію Бондаренку, Дмитру Ломачуку та Олені Стебельській.

Від Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка переможцям конкурсу вручені Дипломи та Грамоти. У концерті взяли участь народні артисти України Фемій Мустафаєв, Василь Нечепка, заслужений діяч мистецтв України Анжела Ярмолюк, дитячий зразковий театр пісні «Ладоньки».

Євген БУКЕТ
Фото Дмитра ЛОМАЧУКА

актуально

■ НЕ ЛЯКАЙТЕ НАС АВТОМАТАМИ!

У Криму відбулися обшуки керівництва каналу АТР та компанії «СімСітіТранс». Люди в масках вдерлися до помешкання директора телеканалу АТР Ельзари Іслямової, журналіста Лілі Буджурової та керівника компанії-автоперевізника «СімСітіТранс» Едема Іслямова.

Усі троє є співробітниками підприємств кримськотатарського бізнесмена Ленура Іслямова, який став одним з організаторів громадянської блокади Криму, що триває на пунктах пропуску до Криму.

Журналіст Лілі Буджурова відреагувала на цю подію емоційним статусом у соцмережі:

«Прошу прощення у всіх, хто намагався сьогодні вийти зі мною на зв'язок і не зміг. Я поки позбавлена можливості спілкування. І не тому, що "ховаюсь", а через те, що обмежена у звичних технічних можливостях. Сподіваюсь, це ненадовго. Не буду коментувати ані обшуку, проведеного у мене вдома, ані "підстави" до цього. Що поробиш, така робота... Такий зараз Крим... Нестерпно болить серце лише від одного – чим завинила моя 83-річна мама, яку крізь стрілюючі в масках та з автоматами я проводила до туалету, накачавши перед цим «серцевими» ліками? Чим завинила моя восьмирічна онука, розбуджена рано-вранці словами: "Не бійся, тільки

не бійся". У чому винна перелякана дитина, котра, дивлячись на мене своїми чорнощими оченятами, повторювала: "Я не злякалась, я не злякалась". І потім запитала: "А чому дядьки з рушницями? Вони будуть у нас стріляти?" Її ніжки тремтіли, хоча я її міцно тримала її на руках...

Не забуду цього ніколи. Коли я попросила їх прибрати автомати та не лякати мою Єву – їм, здається, стало соромно, бо відступили від дверей і відійшли за стінку.

Вчора мені виповнилося 57 років. Вік визначення пріоритетів. У мене їх два – моя Батьківщина (а це не просто Крим, а весь мій народ) і моя Сім'я.

Не лякайте їх автоматами!»

Міністерство закордонних справ України висловило підтримку представникам кримськотатарських ЗМІ та назвало обшуки 2 листопада у Криму «неприпустимими репресіями». Міністр інформаційної політики України Юрій Стець, коментуючи цю подію, заявив, що «кримські татари, через свої незгоди з окупацією українського півострова, стали мішенню для каральних операцій влади Криму».

МВС України відкрило два кримінальних виробництва за фактом порушення прав громадян у Криму, а також фактів перешкоджання законній діяльності громадських організацій, які виступають проти окупації Криму. Дані про кримінальні правопорушення внесено до спеціальної бази даних, як повідомили у міністерстві.

Вікторія ЧОРНОМОРСЬКА,
voiccrimea.com.ua

Нагороджено переможців конкурсу статей про Крим

Віра МОТОРКО

31 жовтня Вікіпедія відзначила переможців конкурсу статей «Пам'ятки України: Крим», організованого спільно з Міністерством культури України.

Конкурс проходив улітку цього року та був присвячений, перш за все, написанню статей про Крим і його пам'ятки культури, архітектури, історії й археології. Усі бажані, а це переважно дописувачі з Криму, також писали про вулиці, будинки, знайомих та все, що їм наболіло.

Конкурс тривав з 26 червня – Дня кримськотатарського прапора, до 31 серпня 2015 року. Його метою було наповнення україномовної Вікіпедії інформацією про Крим та відзначення солідарності із мешканцями АРК, як частини єдиної України. У конкурсі взяли участь 50 дописувачів, які створили понад 211 статей. Це дуже добрий результат.

При оцінюванні статей члени журі, як завжди, брали до уваги кількісні та якісні показники кожної окремої статті: її повноту, кількість джерел тощо.

На церемонії нагородження. Фотознімок Ілли КОРНІЙКА

Паралельно з конкурсом у Вікіпедії тривав й тематичний Кримський місячник співпраці – опрацювання робіт поза пам'ятковою темою конкурсу, у рамках якого було створено 135 статей, переважно про населені пункти АРК.

Церемонія нагородження відбулась у Національному заповіднику «Софія Київська». Дипломи переможцям вручив віце-прем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко.

«Вікіпедія робить велику справу, ми завжди її підтримуємо і вже не перший спільний конкурс проводимо. Все те, що тепер стосується укра-

їнського життя, особливо в Криму, дуже важливо для всієї України, тому що Крим – невід'ємна частина України, яку ми все одно повинні повернути. Про Крим не можна забувати жодної секунди, бо Херсонес, Судак, Балаклава, Чуфут-Кале, Бахчисарайський фонтан – це все Україна.

І колись ми всі зберемося в Херсонесі, у нашому Національному заповіднику для того, щоб вручити чергові вагомні призи нашим майбутнім переможцям. І те, що цей час настане ніхто не має з цього приводу жодних сумнівів», – сказав В'ячеслав Кириленко.

Директор заповідника «Софія Київська» Неля Куковальська висловила бажання, щоб наступна церемонія нагородження вікіпедистів змогла проходити вже у Генуезькій фортеці, що у Судакі.

Переможниці конкурсу, Дарині Когутяк з Івано-Франківська, пішов лише 15 рік, але вона уже досвідчена дописувачка Вікіпедії. Навчається дівчина у природничому ліцеї, захоплюється літературою, грає на бандурі та гітарі. На церемонії Дарина виконала «Баладу про мальви» – на бандурі та пісню «Мамо, не плач, я повернусь весною» під акомпанемент гітари.

Віце-прем'єр – «Про культуру»

Восени з'явилася унікальна нагода почути ексклюзивну інформацію від першої особи, віце-прем'єр-міністра – міністра культури України В'ячеслава Кириленка!

Дивіться авторську програму «Про культуру» щоп'ятниці, о 20:40 (з повтором у неділю об 11:30), на Першому каналі Українського радіо.

Слухайте у містах України на радіохвилях у діапазоні УКХ та FM, а відеозапис переглядайте на сайті Міністерства культури у новинній стрічці та відеогалереї.

Тематика – актуальні проблеми та конкретні кроки з реформування і перспективи розвитку сфери культури в Україні.

У студії Українського радіо

Прем'єра відбулася на Першому каналі Українського радіо 2 жовтня.

«Перше, що я зробив, – збільшив фінансування. Бо

нам виділяли 600 млн гривень, а зараз майже у 4 рази більше – 2 млрд. 300 тис., – сказав В. Кириленко. – Наступного року цю цифру ми бу-

демо збільшувати. Зараз моє завдання як міністра культури, і я розпочинаю цю реформу, – змінити систему управління в культурі з тим, щоб ті, хто працює добре, отримували від бюджетного пирога якомога більше.

А ті, хто так собі, знаєте, без горіння в очах, то може й ні, бо люди до них уже й стежину забули».

У ефірі вже прозвучали випуски, присвячені реформам у сфері збереження нерухомої культурної спадщини, роботі бібліотек та реформуванню бібліотечної справи, темі українського кіно, а також конкурсній і контрактній системі для всіх закладів культури.

Слідкуйте за новими!

Світлана СОКОЛОВА

редактор
Євген БУКЕТ

Нова країна

ФОТОЛОПИС

Активісти громадської організації «Український дім» Таміла ТАШЕВА, Олена ХАЛІМОН, Андрій ШЕКУН. Захід у Сімферополі, присвячений 100-річчю від дня народження Романа Шухевича та 65-й річниці з дня створення УПА. Березень 2007 р.

Урочисте відкриття книгарні «Українська книга» в Сімферополі. 9 березня 2010 р.

Український вертеп у Сімферополі від активістів Євромайдан-Крим, 7 січня 2014 р.

Андрій ШЕКУН роздає на столичному Майдані кримську газету «Думка» про діяльність руху «Євромайдан-Крим»

Знайомтесь: генеральний директор

НАЦІОНАЛЬНОГО ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНОГО ВИДАВНИЦТВА

Євген БУКЕТ,
головний редактор
«Культури і життя»

Наказом Міністерства культури України від 28 жовтня 2015 року № 780/0/17–15 було призначено генерального директора Державного підприємства «Національне газетно-журнальне видавництво».

Ним став відомий громадський діяч, журналіст, вимушений переселенець із Криму Андрій Степанович Шекун. Конкурс на заміщення вакантної посади керівника держпідприємства, результати якого стали відомими 1 жовтня 2015 року, відбувався відкрито й прозоро.

Кілька штрихів до портрета Андрія Шекуна. Нинішній генеральний директор Національного газетно-журнального видавництва – уродженець історичного села Тухля, що на Львівщині, відомого за повістю Івана Франка «Захар Беркут». Понад 20 років тому, після закінчення Самбірського педагогічного училища, переїхав до Криму, аби продовжити навчання на факультеті української філології Сімферопольського державного університету.

Бажання змінювати навколо себе світ, людей, відстоювати права студентів привели його до студентського братства «Зарево» ОУН, на той час ще напівпідпільного у Криму, де пан Андрій був відповідальним секретарем. Згодом став заступником голови Сімферопольської громадської організації «Українська студентська спілка».

Після закінчення університету разом з дружиною Людмилою та маленьким сином приїхали до Бахчисарая, де влаштувались вчителями української мови і літератури. Громадське життя він не полишав й на новому місці: очолював Кримську республіканську організацію «Молодого Руху», а через деякий час обійняв посаду керівника громадської ор-

ганізації «Український дім». Власне, саме ця організація з часом стала форпостом українців у Бахчисарайському районі. Завдяки її активній діяльності у місті вдалося протягом року відкрити класи з українською мовою навчання (з 1-го до 11-го класу), на базі Бахчисарайської ЗОШ № 4, та українську групу в дитячому садочку № 8.

ська проблема в діяльності УНР періоду Директорії (кінець 1918–1920 рр.)» Андрія Іванця (про невідомі сторінки політики Української Народної Республіки).

Перша – ґрунтується на достовірних фактах цілком таємної архівної справи про діяльність Кримської ОУН, друга – розкриває такі маловивчені сюже-

шого садівника та науковця Лева Симиренка «Кримское промышленное плодоводство» (видавництво «Таврія», 2008 р.), яке за життя автора не вийшло.

Надіслані Симиренком до видавництва матеріали загубилися в Москві, у роки громадянської війни, та вважались втраченими. Однак, вітчизняні дослідники, а саме кримський академік Петро Вольвач, їх знайшли уже в наші дні, що дозволило реалізувати задум ученого.

У книзі Симиренка з академічною повнотою викладені надбання та перспективи вітчизняного садівництва і помології – ретельний опис, з кольоровими ілюстраціями до кожного сорту рослин, виведених ще за століття до культивування у різних регіонах країни.

Успіхом Андрія Шекуна на посаді директора «Таврії» було відкриття першої україномовної книгарні в м. Сімферополі, яка функціонувала до 2011 року, та припинила своє існування, коли пана Андрія змусили звільнитися із займаної посади представники режиму Януковича.

У 2011–2012 роках Андрій Степанович завідує виробничою практикою студентів Кримського інституту інформаційно-поліграфічних технологій Української академії друкарства, а з 2013-го – засновує і стає директором ТОВ «Український центр інформації та видавничої справи «Таврія»». Паралельно продовжує займатись громадською та політичною діяльністю, реалізуючи чимало українських проектів й виховуючи трьох синів.

Андрій ШЕКУН. Фотознімок Іллі КОРНІЙКА

Брак україномовних видань у Криму, а тим більше незалежних, спонукав Андрія Шекуна заснувати й очолити кримську незалежну газету «Думка». Згодом, у 2003-му, він призначений директором Інформаційного видавничо-виробничого центру «Медіа-Крим», після чого безперервно займається інформаційною та видавничою діяльністю. Саме тоді почав функціонувати незалежний україномовний інформаційний сайт «Медіа-Крим».

За п'ять років Андрій Степанович очолив державне підприємство «Видавництво «Таврія», яке згодом зі збиткового перетворилося на прибуткове та інвестиційно привабливе. Було видано десятки надзвичайно цікавих книжок. Слід зазначити кілька видань, які мали всеукраїнський резонанс.

Це, зокрема, повість «Повстанчий Крим» Володимира Чорномора (про український визвольний рух) та наукове дослідження «Крим-

ти, як діяльність українського підпілля у врангелівській армії, особливості українського національного руху в Криму протягом 1919–1920 рр., прагнення вітчизняних дипломатів створити Чорноморську федерацію, діяльність кримського представництва у Києві та боротьба за Північну Таврію взимку 1918–1919 рр.

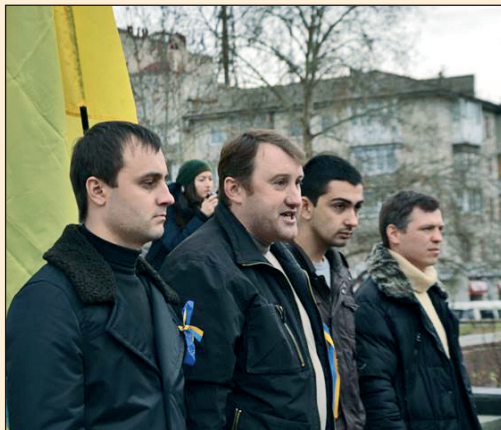
Не менш унікальним було й репринтне видання другого тому фундаментальної наукової праці видатного на-

Андрій ШЕКУН – перша акція Євромайдан-Крим, 24 листопад 2013 р.

Нова країна

■ ІНІЦІАТИВИ

Сімферополь координатори Євромайдан-Крим
1 грудня 2013 р.

Андрій Щекун постійно генерує нові й нові ініціативи для кримчан. За його участі вдалося організувати Державну службу з питань Криму, створити у Верховній Раді міжфракційне об'єднання «Крим». Громадська організація «Кримський центр ділового та культурного співробітництва «Український дім», керівником якого також був Щекун, за підтримки міжнародних фондів запустила інформаційні проекти: інформагенція «Голос Криму» <http://voicescrimea.com.ua/>, тематичні радіо і телепередачі, інформаційний сайт «Под прицелом».

І ще: ГО «Кримський центр ділового та культурного співробітництва «Український дім» з початку цього року почала реалізацію проекту «Освіта для кримчан» <http://educrimea.org/>, за підтримки Фонду Сороса. Метою проекту є створення безкоштовного інтернет-ресурсу з онлайн-навчання та консультування української мови і літератури для тих, хто має обмежений доступ до послуг учителя/викладача української мови і літератури, навчально-методичних матеріалів, хто прагне дистанційно вивчати мову та літературу, задовольняючи освітні потреби громадян України на окупаційній території. Як один із співкоординаторів спілки «Координаційна рада організацій вимушених переселенців з Криму», пан Андрій продовжує працювати над питанням повернення півострова під юрисдикцію України.

Без перебільшення наголошую, що завдяки таким людям як Андрій Щекун і тримається Українська державність. Саме такі патріоти у щоденному герці стверджують неминучість світлого майбутнього соборної Батьківщини. «Боротьба триває, і ми побороємо нашого ворога», – усміхаючись говорить Андрій Щекун.

Перший день після полону,
дорогою на Херсон з Чонгара. 20 березня 2014 р.

Революція гідності Андрія Щекуна

Майдан, Революція гідності, окупація Криму... Ці події кардинально змінили життя Щекуна як, власне, і більшості українців, котрі восени 2013 року розпочали власну боротьбу за Гідну Україну.

На підтримку київського Євромайдану в Криму був створений громадський рух «Євромайдан-Крим». Андрій Степанович, один з ініціаторів та координаторів цього громадського руху, починаючи з 24 листопада щодня виходив на акції разом з іншими кримчанами. Спочатку акції були малочисельними, але день за днем їхня кількість зростала, перетворюючись на багатолюдні мітинги.

Під час революційних подій без участі Андрія на кримських телеканалах не обходилось жодне політичне ток-шоу. «Євромайдан – Крим» регулярно відправляв людей на київський Майдан. Там побувало не менше семи тисяч кримчан, які допомагали і грішми, і речами, і продуктами. Двадцятитисячними накладками розповсюджувалася кримська незалежна газета «Думка», редактором якої був Андрій Щекун.

У грудні 2013 року за згодою всіх національно-політичних сил Криму та Меджлісу кримських татар він одногослоно обирається координатором кримського штабу національного спротиву.

Коли до Криму зайшли російські окупаційні війська і ситуація різко загострилася, Андрієві почали погрожувати. Довкола будинку, де мешкав активіст, розвішали листівки з текстом: «Ваш сосед – кровавий предатель Крима і піддерживає преступний мір». Андрію прийшлося терміново вивезти родину до рідного села на Львівщині.

26 лютого 2014 року координатор руху «Євромайдан Крим», разом з кримськими татарами, не дали захопити будівлю Верховної Ради Автономної Республіки, а 2 березня для захисту інтересів місцевих етнічних українців створив «Все-кримську Українську Раду», до складу якої увійшло кілька громадських організацій. Попри

погрози сепаратистів, проукраїнські активісти щодня виходили на акції підтримки миру та єдності України. Створили рух «Жінки за мир», взаємодіяли з журналістами-міжнародниками, дипломатами, намагались звернути увагу світу на проблеми півострова, допомагали українським військовим.

9 березня Андрія Щекуна викрали... Саме тоді, коли він разом із побратимом Анатолієм Ковальським та ще кількома активістами, готували потужну акцію на підтримку України. Це сталося на сімферопольському вокзалі, де вони зустрічали поїзд зі столи-

так весті не отдаю... Ти согласен поменять ухо на крест?»

Допитували почергово фесбешники і охоронці. Щекуна підозрювали у контактах з «Правим сектором», намірах зірвати «референдум» 16 березня. Охоронці відривалися по повній: вранці заходили до камери та підло, сміючись, стріляли з пневматики по людях. Одного разу прострелили Андрієві руки, іншого – ноги... Не давали їсти, інколи й пити. Прив'язували до стільця, підключали електричний струм, а коли втрачав свідомість і падав, приводили до тями: били ногами. Потім знову катували... однак щоранку присила-

одного з лідерів Київського автотайманду), вивезли до Чонгара, де й передали українським військовим. Чоловіків забрали до херсонської лікарні, надали першу допомогу, а згодом перевезли до Києва.

У Бахчисараї залишилася квартира, робота, чимало друзів, родичі дружини, однак повернутися туди нереально, адже Андрій – один із перших у переліку «особого следственного отдела ФСБ».

Так родина Щекунів опинилась у Києві, «в еміграції», після 23-х років життя на півострові, без жодного статусу...

Допомогли волонтери. Знайшли фірму-забудовника,

Перша зустріч з родиною після полону. Київ, Майдан Незалежності. 6 квітня 2014 р.

ці, з українською символікою: стрічками та прапорами, але... з потягу координатор кримського майдану вийшов уже в супроводі «самооборонців Аксєнова».

Щекуна з Ковальським вивезли до лінійного відділення міліції, де їм скотчем заклеїли очі та переправили до сімферопольського військкомату. Поки це все тривало, міліціонери робили вигляд, ніби нічого не відбувається...

Викрадених активістів вивезли до невідомого приміщення, зірвали натільні хрестики та роздягнули догола. Катували. Через певний час пан Андрій попросив одного з охоронців повернути хрестика, бо це подарунок матері.

Той нічого не зрозумів і пішов дізнаватися, що трапилось. Поки він ходив, прийшов кат та рывкнув: «Ти знаєш, я просто

ли лікаря, який з іронією цікавився станом здоров'я...

Пан Щекун розповідає: «Один з охоронців, на прізвисько Ден, ненавидів мене люто: стріляв з пневматичної зброї по ногах і руках з відстані 3–4 метри. Інший, так званий «спец» з кавказьким акцентом, робив ножом на тілі надрізи. Якимось він сказав: «У Сомалі в таких, як ти, я вирізал печонку і жаріл»...

Незважаючи на всі ці жахіття, допити і катування, Андрій мужньо тримався впродовж 11-ти днів полону. Його тричі, разом з іншими бранцями, вивозили на обмін, але дві перші спроби були невдалими. І лише 20 березня Андрія Щекуна разом з іншими полоненими, викраденими на початку окупації півострова (зокрема, й сина політика Анатолія Гриценка Олексія –

що дозволила кільком сім'ям кримчан тимчасово розміститися у нових будинках Київської області.

Платили мешканці лише за комунальні послуги. Через півроку, коли родина пана Андрія більш-менш стала на ноги, почали сплачувати ще й оренду.

«Моя дружина – журналіст, – розповідає Щекун. – Вона влаштувалася (хоча згодом її скоротили) до відділу роботи з вимушеними переселенцями при Адміністрації Президента. Завдяки цьому нам, активістам, вдалося домогтися внесення до Верховної Ради законопроекту «Про права і свободи внутрішньо переміщених осіб». Нині вимушені переселенці упродовж півріччя отримують виплати на сім'ю – не більше 2400 гривень на місяць».

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

Львів

■ ЗАМІСТЬ ПОВИДЛА – КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР

Невдовзі у промисловій зоні Львова з'явиться великий культурний центр. Цього літа австрійський історик Гаральд Біндер придбав Львівську фабрику повидла, щоб перетворити споруду з давньою історією на великий культурний комплекс з мистецькими майстернями, театром і концертними майданчиками.

Це старовинне приміщення, перші забудови якого з'явилися ще у XVII–XVIII століттях. На початку XX століття фабрика належала фірмі «Корнік і син», яка виготовляла спиртову продукцію. З приходом радянської влади тут був консервний завод, де робили повидло. З 2009 року і до недавнього часу територію фабрики використовували як простір для мистецьких акцій. Наразі у старого приміщення є реальний шанс стати ще одним, доволі оригінальним, культурним осередком Львова.

■ «ПАЛІТРА, ОБПАЛЕНА ВІЙНОЮ»

Під такою назвою у Львівській національній академії мистецтв відкрилась виставка художника зі Слов'янська Володимира Трутка, де замість полотен автор використав дошки з-під ящиків з боеприпасів, а замість звичних фарб та елементів декору – осколки снарядів і гільз. На картинах відображена хроніка подій російсько-української війни та окупація Слов'янська 2014 року.

«Мирний сільський пейзаж порушили важкі танки, поезію літнього вечора розбила груба грізна чорна артилерія. Це боротьба між правдою і брехнею, честю та безчестям, добром і злом, – зазначив автор Володимир Трутко».

Виставка експонуватиметься до 16 листопада.

■ «СПІВАЙМО КАНОН»

Із 13 до 15 листопада у львівському Будинку камерної та органної музики (вул. С. Бандери, 8), проходить Фестиваль хорового співу «Співаймо канон». У заході візьмуть участь 18 дитячих та молодіжних хорових колективів. Цьогорічний шостий фестиваль присвячений року митрополита Андрея Шептицького, тому кожен хор виконуватиме духовний твір. Початок заходів о 13:30.

У неділю, 15 листопада, о 16:30 відбудеться спільне покладання квітів до пам'ятника митрополиту та виконання духовних творів.

Вхід вільний.

До гуцулів, до бойків, до емігрантів...

Надія ПАСТЕРНАК

У Львівській національній бібліотеці України імені В. Стефаніка відкрилась виставка, присвячена 150-річчю від дня народження митрополита Андрея Шептицького, яка розповідає про його життєвий та душпастирський шлях через книги, документи і старі світлини.

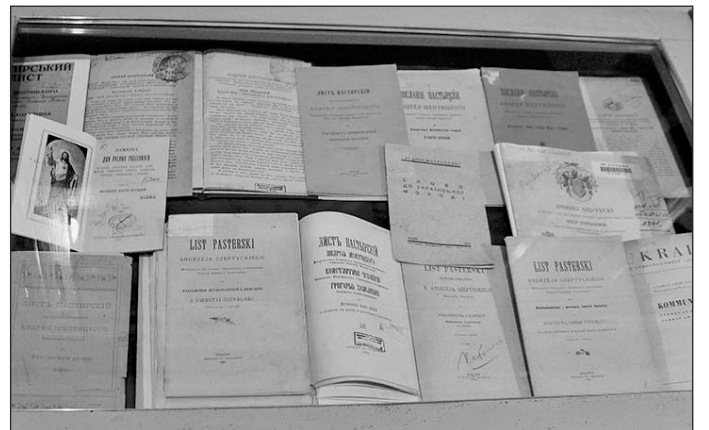
Виставка складається з трьох розділів: у першому зібрані видання творів митрополита і книги про його життя та діяльність, у другому – рукописні джерела та фотографії, а в третьому – видання з книгозбірні «Студіон», яку започаткував митрополит Андрей, скуповуючи до неї книги з приватних збірок знаних європейських науковців та колекціонерів.

У першій експозиції, яку представила завідувач науково-інформаційним відділом Олена Харгелія, – видання праць митрополита, його душпастирських послань, а також книжок про нього, що були видані у діаспорі вже за часів незалежності України.

Особливе місце займає ґрунтовне видання «Митрополит Андрей Шептицький: Життя і Діяльність. Документи і матеріали. 1899–1944». Це чотири томник пастирських послань, виданий у Львові упродовж 2007–2013 років. Кожен з томів присвячений окремій тематичній. Над його формуванням понад 20 років працював владику УГКЦ Михайло Гринчишин та завідувач сектору релігієзнавства Центрального державного історичного архіву у Львові Оксана Гайова.

Цікавою є також друга вітрина, де зібрані окремі листи-послання Шептицького, видані до 1939 року. Серед них – перший пастирський лист до вірних Станіславської єпархії (Коломия, 1899), окремі послання до священників, світської інтелігенції, гуцулів, бойків; до українців у Канаді, дітей, молоді, емігрантів. Листи про соціальні питання, потребу Віри у Божу поміч, про шкідливість комунізму та інші.

На виставці можна побачити книги митрополита Андрея

Виставка, присвячена 150-річчю від дня народження митрополита

Шептицького з позначками спецслужб, які довгий час були недоступні ані широкому загалу, ані науковцям, бо знаходились у спецфондах бі-

бліотеки. А також книгу «Митрополит Андрей Шептицький у документах радянських органів державної безпеки (1939–1944 рр.)», у якій вперше публікуються матеріали спецслужб, де зафіксовані сторінки життя та діяльності глави Української греко-католицької церкви.

«Андрей Шептицький присвятив себе релігійно-церковній діяльності, але й не забував про національно-культурне життя, яким займався дбайливо, пильно та з великим успіхом. Його меценатська діяльність була спрямована на підтримку національної культури та освіти, – розповідає укладач експозиції Олена Харгелія.

– Він дбайливо збирав народні духовні цінності для музеїв, бібліотек. Вершиною культурно-освітньої діяльності митрополита було заснування 1913 року та матеріальне забезпечення «Національного музею» у Львові. Це перший український музей в Галичині, створення якого сприяло розвитку професійного музейництва на цих теренах.

Видання «Листи митрополита Андрея Шептицького до Лларіона Свенціцького: з архіву Національного музею у Львові», видані 2005 року, містять унікальні архівні музейні документи: збірку листів, що висвітлюють подвижницьку діяльність Андрея Шептицького, як засновника і мецената Національного музею, та Лларіона Свенціцького – першого й довголітнього директора музею».

Також відвідувачі можуть ознайомитись із найновішими, цьогорічними виданнями: «Шептицький від А до Я» («Видавництво Старого Лева»), фотоальбомом Петра Меленя «Блажен той муж... Життєвий шлях митрополита Андрея Шептицького» («Манускрипт-Львів», 2015). Обидві книги відзначені на 22-му Форумі видавців у Львові.

Поруч з книжками експонуються рідкісні світлини з фонду відділу рукописів бібліотеки, які представила завідувач відділу Мирослава Дядюк, та видання із унікальної книгозбірні «Студіон», репрезентовані пані Маргаритою Кривенко, науковим співробітником науково-дослідного відділу історичних колекцій, багаторічною дослідницею даної теми.

Фотознімки Йосипа МАРУХНЯКА

редактор
Світлана СОКОЛОВА

МИСТЕЦТВО

■ СВІТОВЕ ВИЗНАННЯ

Увагу світу привернув проект київського дизайнера Олексія Кондакова, під назвою «Повсякденне життя богів», де митець «переносить» героїв світових шедеврів живопису епохи Відродження (античних богів, німф, ангелів, біблійних персонажів) до сучасного міського пейзажу. Переважно це неприступні локації міста – ринки, підземні переходи, спальні райони, громадський транспорт тощо.

Британські, французькі та американські видання надрукували колажі, художника, супроводжуючи їх позитивними відгуками.

На своїй сторінці у соцмережі Кондаков поширив публікації провідних видань, присвячених його творчості, зокрема: «The Independent» (Велика Британія), «Colossal» (США), «Hypebeast» (США), «20 minutes» (Франція), «The HuffingtonPost» (США), та інші журнали і арт-блоги.

«Український художник Олексій Кондаков вставляє драматичні фігури класичних полотен до сірих буднів сучасного світу. Результат цієї інтерполяції вражає», – зазначає «The Independent».

«Серія створює цікавий та кумедний новий контекст творів, з якими переважно можна ознайомитись лише в музеях та книгах про історію мистецтва», – пише «Colossal».

На фотознімках: роботи Олексія КОНДАКОВА

Хто допоможе таланту?

Сьогодні митці наче отримали свободу творчості. Та чи кожна людина, зможе втриматися на плаву в бурхливому морі ринкових відносин?

Чи доцільно державі повністю усуватися від цих процесів? Про це наша розмова із заслуженим художником України, лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка Валерієм Франчуком.

– **Валерію Олександровичу, чи може держава допомогти митцям?**

– Так, звичайно. Потрібно визначити, що таке творча робота і на кого вона поширюється. Біда в тому, що немає закону про творчу роботу, конкретних критеріїв, за які саме досягнення у творчості присуджуються звання заслужених і народних.

У цьому законі важливо передбачити виділення коштів музеям, призначених для закупівлі творів у сучасних митців, щоб наступним поколінням у колекціях лишилися твори кожного зрізу часу.

Так було, але останні десять років я не чув про закупівлю музеями творів художників. В основному приходиться дарувати, а за які ж кошти художнику закупити матеріали для створення наступних творів? Я вже не кажу про оплату майстерні. Та й їсти за щось треба. Мій останній гонорар був ще в 2006 році.

– **Можливо творчих людей варто підтримати на законодавчому рівні?**

– Я про це і веду мову. Міністерству культури України та громадам творчих спілок вельми на часі підготувати проект Закону України «Про творчу роботу», а Верховній Раді невідкладно прийняти його. Для розробки цього закону вибрати достойних, чесних, безкорисливих людей та створити громадський комітет.

– **Що потрібно врахувати у новому законі?**

– Для того, щоб оновлювати та поповнювати музейний фонд державі необхідно виділяти кошти на закупку творів сучасних художників. Слід надати художнику приміщення, де він зможе творити. Нині плата за оренду приміщень художніх майстерень, нещодавно затвер-

джена в КМДА, здатна задушити справжніх митців.

Яка ситуація зі спілчанськими майстернями? Зовсім не краща. Вони також дорогі. Часто малесенькі.

Взяти, наприклад, мою ситуацію: я створив понад 4500 живописних творів, маю багато графіки, скульптури, провів більше 150 персональних виставок, а моя майстерня – 20 м²! І це після 23-річного чемного очікування у черзі.

свої заслуги я заробив у держави мінімальну пенсію плюс не менш смішну надбавку... Можна було б сміятись, якби не було так гірко.

– **А хто має подавати на звання?**

– Дуже складне запитання. НСХУ відстоює у цій галузі своє виключне право, але, на жаль, там нема справедливості та об'єктивності.

Для мене вищим світовим стандартом справедливого

ну звігну безоплатну персональну виставку. Ювілейні виставки також мають бути безоплатними.

3. Відраджень до інших країн, але щоб цим користувалися не одні й ті ж самі люди.

4. Створення, поновлення баз відпочинку для членів спілок, проведення творчих пленерів тощо.

– **А щодо молоді?**

– Досягнення молодих митців має стимулюватись відпо-

Валерій ФРАНЧУК та його роботи

Тільки уявіть собі, як там можна розмістити твори та працювати.

Потрібно знайти дієві перепони, щоб не дати окремим особам чи групам осіб, які відчувають себе вічними божками, перетворювати майно творчого закладу чи спілки в особисту вотчину.

Наразі за проведення персональних виставок немає вислуги років, тобто художникам, котрі знаходяться на творчій роботі, нараховується мінімальна пенсія. А колись їхня пенсія була такою ж, як і у кандидата мистецтвознавства. То може варто повернутися до цієї норми?

У мене особисто пенсія становить 1200 грн. Тобто, за

відзначення лауреатів є премія імені Василя Стуса під проводом Євгена Сверстюка, заснована 1989 року Українською асоціацією незалежної творчої інтелігенції (УАНТІ).

– **А чи повинна якимось чином Національна спілка художників України допомагати своїм членам?**

– Чому ж ні, звичайно! Можна було б зробити багато речей, наприклад:

1. Проведення відкритих аукціонів з продажу картин в залах Спілки, адже деякі митці навіть не в змозі оплачувати оренду майстерень.

2. Кожен член спілки повинен мати право хоч раз за творче життя безкоштовно провести в залах Спілки влас-

відними нагородами та статусом держави, закупівлею державними музеями їхніх творів.

– **А що б Ви хотіли сказати на закінчення нашої розмови?**

– Якщо все ж дійде питання до відміни митцям почесних звань, то спочатку треба відмінити звання «народний депутат України». Адже, якщо митець чи мисткиня, котрі поклали своє життя на звеличення історії сьогодення, оспівування краси України, не мають права на звання заслуженого чи народного, то депутати і поготів. Якщо рівні – то всі!

Спілкувався Едуард ОВЧАРЕНКО

редактор
Світлана СОКОЛОВА

арт-проект

■ ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

«Маріуполь на межі» – це виставка двох художниць, які мешкають на південному сході України. Експозиція передає враження жителів прифронтової зони.

■ КРИВИЙ РІГ

Едуард ФУКС

У «Міській виставковій залі» триває виставка ретрофотографії «Містечкові типажі». Портрети людей різних прошарків суспільства, жанрові сцени, побутові миті з життя 1900-х років є творчим спадком фотографа-аматора Едуарда Фука, одного з найосвіченіших людей свого часу.

■ ХОДОСІВКА

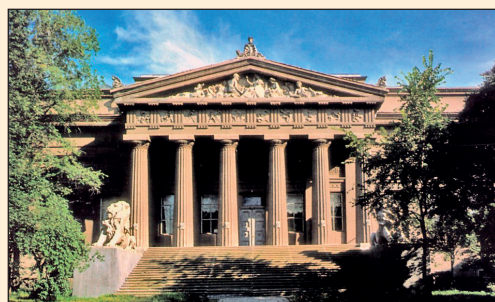

Семен ЩЕРБИНА. «Спекотний день»

На Київщині, в арт-галереї «Мануфактура», – виставка «Трансформація. Українське село». Це роботи молодого художника Семена Щербини, які підкорили творчу еліту України та Європи.

Твори, написані у жанрі абстрактного живопису, демонструють трансформовану картину українського села XVIII століття.

■ КИЇВ

Національний художній музей України та галерея «Лабіринт» (Любліні) презентують спільний польсько-український проект «Уява. Реальність».

Він є зіткненням художніх бачень, де воєнна тема розглядається з позицій війни та миру.

Персональною виставкою Лесі Хоменко «Ступ» відкривається новий експозиційний простір у арт-центрі «Closer». Мисткиня – співзасновниця групи «Р.Е.П.» та кураторського об'єднання ХУДРАДА.

Шедеври світової пластики

Світлана СОКОЛОВА

Унікальне зібрання скульптури у проекті під такою назвою демонструє столичний «Мистецький Арсенал».

Перехоплює погляд від кількох імен, без яких не уявити історію візуальної культури. Всі експонати – з приватного зібрання відомого колекціонера та мецената Ігоря Воронова, й налічують близько 150 творів видатних митців.

Насамперед, це роботи Огюста Родена – «першого скульптора сучасної епохи», 175-річчя від дня народження котрого відзначаємо у листопаді. Насолоджуємося також неповторними формами та лініями творів Едгара Дега, Олександра Архипенка, Жана Арпа, Костянтина Бранкузі, Рембрандта Бугатті, Поля Гогена, Сальвадора Далі, Альберто та Дієго Джакометті, Жака Ліпшиця, Арістіда Майоля, Генрі Мура, Ханні Орлової, Пабло Пікассо, Осипа Цадкіна, Деметра Чипаруса.

Охоплено періоди експериментів з формою, коли епатаж і пошук нових творчих методів гармонійно поєднувався заради виникнення «іншої» пластики. Натомість бачимо розмаїте тло розвитку пластики ХХ століття: від постімпресіонізму та ар-деко до кубізму, від неокласицизму до сюрреалізму.

Організатори виставки «Шедеври світової пластики» наголошують на унікальній цінності робіт. «Ми демонструємо шедеври братів Джакометті, – розповідає ведучий презентації Олексій Ананов. – Власне, Альберто Джакометті – один із найдорожчих скульпторів у історії мистецтва. 2014 року його “Колісницю” продали на торгах аукціону Sotheby’s за 101 мільйон доларів». Альберто творив спільно зі своїм братом Дієго Джакометті. Його дизайнерський комплект меблів також тут представлений.

«Виставка покликана ще й допомогти “Мистецькому арсеналу”, який протягом останніх десяти років не будується, – сказала Наталя Заболотна, генеральний директор музейного комплексу. – Якщо його не

почнуть негайно реконструювати, згодом це коштуватиме державі набагато дорожче. Ми закликаємо відвідувачів допомогти музею, вступивши до клубу його друзів».

«Збираючи виставку, я прочитав, що О. Архипенко та К. Малевич – російські художники, – продовжує думку колекціонер Ігор Воронов. – Для мене це стало новиною, адже Казимир Малевич, працюючи в Москві та Пітері, наголошував, що він українець. А Олександр Архипенко, помираючи у Нью-Йорку, – також говорив про це. Тому якщо ми гідно не покажемо наше мистецтво, наших авторів, за нас це зробить хтось інший. Таким чином, маючи відповідний майданчик, не освоїти його – ганебно».

Оглянути експозицію можна до 6 грудня.

На фотознімках: скульптури Огюста РОДЕНА «Вічна весна» та «Лев»

На фотознімках: скульптури Огюста РОДЕНА «Вічна весна» та «Лев»

Серцем з Україною

У Музеї української діаспори відкрилися виставки славних доньок України, яких доля розлучила з нею.

«Двічі через океан», у рамках якої представлено зразки українського живопису та графіки, нещодавно привезені зі Сполучених Штатів Америки.

120 картин експозиції музею подарували відомі українські художниці Катерина

Кричевська-Росандич та Олена Овчиннікова, які нині мешкають у США.

«Картини, написані у Києві нашими мисткинями, двічі перетинали океан. Уперше – коли авторкам довелося залишити рідний край, та вдруге – коли роботи були подаровані нашому музею.

Кияни вдячні за такий дарунок, адже це спогади про Україну та рідне місто», – зазначила заступник голови Київської міської держадміністрації Ганна Старостенко. Виставка триватиме до 18 січня 2016 року.

У окремій залі музею також відкрита виставка робіт Світлани Ситник «Серцем Україну вишиваю...», організована з нагоди 80-річчя від дня народження майстрині.

Пані Світлана народилась на Донеччині, після закінчення школи вступила до Київського училища прикладного мистецтва (Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені М. Бойчука), навчалась на факультеті народної вишивки. Після його закінчення працювала художником по розпису тканини, а в 1962 році разом з чоловіком потрапила до Монголії, де працювала художником-декоратором.

Її роботи неймовірні. Це художня вишивка вовняними та шовковими нитками у найскладнішій техніці – гладі, яка виглядає немов живопис. Відвідувачі зможуть милуватись вишитими пейзажами рідного краю, за мотивами картин відомого українського художника Миколи Пимоненка.

Експозиція триватиме до 3 грудня.

На фотознімках: роботи Світлани СИТНИК

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

ІННОВАЦІЇ

«ДЕПЕШ МОД» НА ТЕАТРАЛЬНІЙ СЦЕНІ

У театрі для дітей та юнацтва, в рамках тижня Німеччини, відбулась прем'єра вистави «Депеш Мод» за однойменним твором Сергія Жадана. Постановка пройшла завдяки сприянню Гете-Інституту в Україні (Goethe-Institut), підтримки Генерального консульства ФРН та Будинку Нюрнберга. Режисер вистави Маркус Барель, сценограф Філіп Шифер.

У Німеччині, в державному театрі Нижньої Баварії, вистава йшла раніше і отримала схвальні відгуки німецької преси. На нашій сцені вони ставили вже іншу виставу із залученням українських акторів. Кращик обирали за кастингом.

Оскільки події твору розгортаються під час розпаду СРСР і головними героями є молодь, то ставка робилась саме на неї. До глядачів виїхали студенти національного університету мистецтв імені І. Котляревського та державної академії культури.

«Депеш Мод» – важкий твір не лише для прочитання, а й для постановки. Вистава триває три з половиною години! Це дійсно довго, що дається взнаки на загальному темпоритмі дійства, але захоплюючий сюжет компенсує усе. Тема вистави актуальна і нині – адаптація молоді до життя, яке стрімко міняється. Збудоване нашими попередниками суспільство раптово розвалюється, а світогляд юнаків та дівчат також зазнає змін.

Погоджуючись на постановку цього твору режисер Олександр Ковшун та директор Андрій Гапанович прагнули змінити усталене репертуарну політику. І, відверто кажучи, експеримент вдался.

Вистава обговорюється, про неї пишуть, квитки продані на два місяці наперед...

Володимир СУБОТА

Леся САМІЙЛЕНКО

Нещодавно у столичному кінотеатрі «Ліра» відбувся допрем'єрний показ короткометражного художнього фільму «Квіти, що танцюють», режисера Віктора Бутока.

Творці картини подали її на суд глядача неспроста, адже платують представляти свою роботу на міжнародних кінофорумах. Задум і тема стрічки на вістрі моди та подій. Вічна історія кохання, добра і дива може сприйматися по-різному. Здавалося, що нового ще можна сказати? Що нового зробити, аби зацікавити глядача? Тому несподівано актуальні теми, розкриті у цій картині, звучать не лише інноваційно, але й оригінально.

Доля митця, зазвичай, залежить від когось сильного цього світу чи від прихильності фортуни. Талановита ж людина має самотужки пробивати дорогу до визнання, що, згодьтесь, дуже важко. Історія молодого музиканта і композитора Станіслава Романтика (у виконанні артиста театру та кіно Івана Завгороднього) може зачепити за живе, змусити повірити йому навіть найчерствіших та бездуховних. Щира любов привела юнака не лише до успіху, а й до чоло-

Закохані квіти

Іван та Олена ЗАВГОРОДНІ

вічого змушнення та родинного щастя. Скажете, казка? Так, але прекрасна і дуже повчальна, бо заставляє задуматись над тим, що чистота почуттів та помислів може бути найміцнішою зброєю у боротьбі за самотвердження й виживання митця.

А ще дивовижно видовищні зйомки стрічки! Чудова операторська робота та прекрасний музичний супровід, композитора Костянтина Євсюкова, доповнюють силу емоцій героїв. Вони зустрілись і прокинулись від душевної сплячки тої миті, коли музикант зробив зауваження незрячій дівчині, котра хотіла зірвати квіти. «Вони ж живі!», – вигукнув він. Це зупинило Ніку... яка попросила Станіслава розпо-

вісти про квіти та що він бачить навколо. Так, під час зустрічі, й зародилось кохання двох самотніх сердець. Говорити про такі чесноти, як благородство та чоловіча гідність, у наш час доводиться не часто і здається банальщиною. Через це автори фільму знайшли родзинку, яка є актуальною й нині. Адже саме сила благородства допомогла головному герою здобути перемоги на творчій ниві. Зароблені гроші Романтик витратив на операцію своєї коханої Ніки, роль якої блискуче зіграла актриса театру і кіно Олена Завгородня.

У фільмі є сюрприз, бо роль головного героя виконала не професійна актриса, а справжня мама та теща моло-

дого творчого тандему акторів – Валентина Колесниченко. Сімейний підряд зібрав на перегляд стрічки усіх членів родини Завгородніх-Колесниченків, їхніх дітей та багаточисельних друзів. Хвилювався головний режисер, хвилювались актори... Та коли глядацька зала вибухнула вигуками «Браво» – всі заспокоїлись! Запанувала атмосфера оптимізму і щирого спілкування.

Після перегляду глядачі отримали анкети, де кожен із присутніх міг поділитись своїми враженнями та побажаннями.

І на останок. Фільм «Квіти, що танцюють» можна назвати поетичним, таким жаданим та призабутих нині жанром кіномистецтва.

До Києва завітала «Гостя»

«Гостя» – це антрепризна вистава, допрем'єрний показ якої нещодавно відбувся на сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка.

Прем'єра – це завжди знакова, топова подія у будь-якому театральному житті. Тож потрапити на неї намагаються всі, хто театр любить і відвідує його. Але на виставі режисера Катерини Степанкової, зазвичай, приходять представники першої категорії театральних глядачів. Мабуть саме тому продюсер Нонна Кондрашова та творча команда антрепризи «Гостя», зібрана у цій виставі, цікавилися думкою про виставу, запросивши на дов-

гоочікувану прем'єру не лише театральних критиків, але й безліч акторів та публічних людей. На показі були помічені співаки Ірина Білик та Олександр Пономарьов, телеведучий і шоумен Ігор Кондратюк, команда ведучих

«Сніданку з 1+1» у повному складі, колеги по театральному цеху та багато інших. Навіть на допрем'єрному показі глядацька зала була повна – адже у виставі, яка, до речі, вперше йшла українською мовою, зібрався зоряний склад українських акторів.

Це, насамперед, актор театру і кіно, режисер Ахтем Сеїтаблаєв, котрий виконує головну чоловічу роль, і популярний та яскравий у будь-якій ролі Дмитро Суржиков, і дебютант на театральній сцені – телеведучий Анатолій Анатоліч у ролі позитивного французького полісмена.

Але навіть такий зірковий тріумвірат не міг затмарити харизматичну Ларису Руснак, яка разом з Оленою Лавренюк

«витає» дуже емоційну драматичну виставу.

Чудова, прониклива музика, талановита постановка танців хореографа Олексія Скляренка, прекрасна гра акторів – усе це змушує нас не лише задуматись, але й переосмислити своє життя та ставлення до близьких...

Вистава «Гостя», за мотивами оповідання Емануїла Шмідта «Незвана гостя», про вічне та цінності, які ми іноді не усвідомлюємо сповна. Адже актуальна тема пам'яті про загиблих і правонаступництво нащадків, стереотип поведінки яких розкривається мов заржавіла куліса – сприяє і водночас заважає її розкриттю.

Мирослава МИКИТАСЬ

редактор
Світлана СОКОЛОВА

КІНО

■ КІНОВЕРШКИ

Київський міжнародний фестиваль «Молодість» – одна з найбільших спеціалізованих кіноподій України та Східної Європи, за версією Міжнародної Асоціації Кінопродюсерів (FIAPF), єдиний кінофестиваль в Україні, що з 1991 року входить до її рейтингів. Він відтворює найгучніші події кінопроцесу – мейнстрімні та експериментальні. Цьогоріч у програмі – вісім номінантів на Оскар.

■ ВІДКРИТТЯ

Ювілейна 45-а «Молодість» тривала з 24 жовтня до 1 листопада.

Церемонії відкриття та закриття відбулись у Театрі Івана Франка. Кінофорум відкрився показом стрічки британського режисера Ендрю Хейя «45 років».

Фільм взяв участь у конкурсній програмі 65-го Берлінського кінофестивалю. Виконавці головних ролей Шарлотта Ремплінг і Том Кортні отримали два Срібних Ведмеда за найкращі жіночу та чоловічу ролі.

■ НОВИНКА ВІД ОСКАРОНОСЦЯ

Серед учасників конкурсної програми дитячого кіно «Молодість – дітям» – французька стрічка «Мікроб та Бензин» (Microbe et Gasoil), нова робота режисера-оскароносця Мішеля Гондрі («Вічне сяйво чистого розуму», «Наука сну», «Піна днів»).

«Мікроб та Бензин» – це історія двох друзів-підлітків, котрі самі зібрали автомобіль, яким згодом вирушили у мандрівку Європою. Саморобка постійно підкидала їм сюрпризи, які слід було вирішувати в екстремальних умовах.

■ ПЕРЕМОЖЕЦЬ КАНН

Позаконкурсна програма «Фестиваль фестивалів» відкрилася французькою стрічкою Жака Одіяра «Діпан» («Dheeran»), володарем Золотої Пальмової гілки Каннського кінофестивалю 2015.

Це історія тамільських біженців зі Шрі-Ланки. Бойовик-сепаратист з «Тамільських тигрів» тікає до Франції. Жінка з дитиною видають себе за його родину. Чоловік гадає, що так швидше отримає притулок. Проте спокійного життя годі сподіватися.

Тріумфатори й незакінчена «Толока»

Гран-прі – «Скіфський олень»

Світлана СОКОЛОВА

Ювілейна «Молодість» відзначилася контрастами. Поряд із майстер-класом тріумфатора Канн Грімура Хаконарсона відбувся показ незакінченої української «Толоки».

Зрозуміло, що у країні, зраненій військовим конфліктом, кінофестиваль не може бути лише святом, бо кіномистецтво також потерпає. Відповідь на питання «Що робити?» шукали українські та російські кінокритики, розду-

мували над тим, як подолати проблему страшної пропаганди, бо більшість російських колег підтримують Україну та, зокрема, ув'язненого режисера Олега Сенцова. На підтвердження цього ми побачили стрічку про нього.

45-й щорічний Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість» відкрився за підтримки Міністерства культури України. Віце-прем'єр-міністр – міністр культури В'ячеслав Кириленко привітав учасників та гостей, і вручив Державну премію України імені Олександра Довженка за видатний внесок у розвиток українського кіномистецтва знаному ре-

жисеру Мирославу Слабошпицькому.

«Фестиваль, який відкриває світові українське кіно, цього року не має такої підтримки, як раніше, – повідомив голова Державного агентства з питань кіно України Пилип Ілленко. – Але все ж «Молодість» отримала 552 тисячі гривень».

За «Скіфського оленя» боролися 14 повнометражних, 21 студентський та 17 короткометражних стрічок. Судило міжнародне журі, яке очолила відомий продюсер Катрін Дюссар (Франція).

Програма «Молодість – дітям» відбувалась за підтримки першої леді України Марини Порошенко, діти бійців АТО отримали 100 квитків.

Андрій Халпахчі – генеральний директор фестивалю – зауважив особливості та розмаїття країн-учасниць студентського конкурсу (навіть таких екзотичних, як Сінгапур), відзначив фільми «Хлам» Тетяни Симон та «Big men» Тетяни Кабаєвої (Україна). «Фестиваль йде під прапором розвитку українського кіно, – наголосив пан Халпахчі. ▶

MOLODIST
45th INTERNATIONAL FILM FESTIVAL
24.10-1.11.2015

THE MOLODIST
GRAND PRIX
PRINCESS

Свято навчання

На 45-й «Молодісті» видатний український режисер Роман Балаян очолив журі Національного конкурсу.

«Я погодився бути в журі, бо саме займаюсь дебютантами і люблю говорити про них», – сказав кіномитець в одній із програм.

Режисеру важливо те, що думають молоді. «Мене вражає кількість сексуальних та еротичних сцен і взагалі фільми на цю тему», – висловився він.

На запитання, чи варто країні, яка не має власного кіновиробництва, проводити фестивалі, Роман Балаян наголосив: «Кінофестивалі жодного стосунку до кіновиробництва не мають. Це зо-

Роман БАЛАЯН

всім інше свято. Свято спілкування, свято навчання, свято зустрічей. Для дебю-

тантів – привід навчитись та побачити, яке кіно знімають у світі.

Наш фестиваль – це опіка молоді. Нашої з вами, яка поруч бігає, сидить, дивиться навколо. Вона – наше майбутнє».

І цьому майбутньому є де розвиватися. Роман Балаян переконаний, що кіностудія імені Олександра Довженка має всі шанси стати українським Голлівудом. «Ну чому б не забезпечити кіностудію новою технікою та не перетворити її на новий Голлівуд? Студія може завершити фільм, який робить за гроші держави, власним коштом. Тим паче, якщо це короткометражка. А от продюсер, коли закінчилися гроші, зупиниться і чекати не буде», – зазначив Балаян на ток-шоу, присвяченому кінофестивалю «Молодість».

КІНО

■ ІСТОРІЯ ОЛЕГА СЕНЦОВА

Спеціальною подією став показ стрічки «3.0.C.» («R.O.C.») (Росія, Україна, Естонія) режисера Аскольда Курова за участі Андрія Литвиненка. Це розповідь про українського режисера та сценариста, затриманого російськими спецслужбами в Криму, про людей, котрі намагаються врятувати Олега від жакхливих тортур.

За словами Сенцова, його кували, аби вибити зізнання, проте винним він себе не визнавав.

■ ЕКРАНІЗАЦІЯ ПРОРОКА

Були представлені матеріали незавершеного фільму Михайла Ілленка «Толока» (Україна, 2014). Головний актор Дмитро Лінартович мобілізований, тож зйомки зупинилися. Але кожна нова подія, починаючи з Майдану і до сьогодні, залишає свій відбиток, слово та слід в епізодах, що чекають на продовження роботи над стрічкою.

«Толока» – вільна екранізація вільних рядків вільного поета – за віршем Тараса Шевченка «У тієї Катерини...»

■ ПАСТКА СХОДУ

На конкурс подали короткометражну стрічку «Міна» (Україна, 2015), режисера Вофки Солов'я (Володимира Соловйова).

Молодий сільський художник Гена, із охопленою війною Донбасу, в пошуках миру та творчої самореалізації вирішує тікати туди, де не стріляють. До автобуса залишається зовсім трохи, але одна перешкода може позбавити його життя... Щойно Гена підніме ногу – міна вибухне. І поки він не може зрушити з місця, його знаходять ті, від кого він тікав.

► – В Україні не існує агенції із просування наших акторів на міжнародний ринок.

Тому фестиваль робимо майданчиком, де б їх могли побачити міжнародні продюсери. Українські фільми мають знаходити світову копродукцію, тому більшість картин і зроблено саме в ній».

У короткометражному конкурсі змагалася українська картина «Міна», знята в зоні АТО (режисер Вофка Соловей), а у повнометражному – прем'єра стрічки «По той бік» Олександра Литвиненка, який порівнюють із ранніми роботами Хічкока.

Переможцем Національного конкурсу стала картина Катерини Горностай «Віддалік».

«Молодість» – скарбниця позаконкурсного кіно-ексклюзиву. У рамках програми «Українські прем'єри» Михайло Ілленко показав епізоди зі свого фільму «Толока».

Приз – Катерині ГОРНОСТАЙ

Премію отримує Мирослав СЛАБОШПИЦЬКИЙ

Видатний режисер Сергій Лозниця представив стрічку «Подія», який критики назвали кращим фільмом останнього Венеційського фестивалю. У ній йдеться про те, як у серпні 1991 року невдала спроба державного перевороту в Москві, під керівництвом

консервативних комуністів, призвела до повалення радянської влади, яку назвуть народженням «російської демократії». «Яка сила стояла за натопом на Палацовому майдані в Ленінграді? Свідком чого ми були: падіння режиму чи творчої видозміни?», – основні питання стрічки. «Можливо фільм «Подія» є бекграундом до українського Майдану», – каже режисер.

Гран-прі 45-го Київського міжнародного фестивалю «Молодість» отримав фільм «Принцеса» (режисер Талі Шалом-Езер (Israel), де йдеться про 12-річну дівчинку Адар, яка спить у ліжку разом з мамою Альмою та вітчимою Міхаелем. Взаємини з вітчимою набувають неоднозначних відтінків, тож вона шукає допомоги зовні.

Надзвичайний і Повноважний Посол Держави Ізраїль в

Україні, пан Еліав Белоцерковський, наголосив: «Приз – знак визнання ізраїльського кінематографа, який створює гострі та актуальні фільми».

«Стрічки зворушили нас свіжістю, якістю та яскравістю ідей», – сказала Катрін Дюссар.

Попри соціально-економічні труднощі ювілейна «Молодість» відбулася. «І це перемога, – резюмував Андрій Халпахчі. – Наші фільми дають змогу замислитися над тим, як живемо ми та інший світ. Водночас, фестиваль завжди співпадає з виборами, але я, на жаль, у жодній декларації кандидата в мери до Київради, не прочитав про культуру. А нею треба зайнятися».

Залишається додати, що це перемога України, впевнена заява світові.

Муза Джима Джармуша

На фестиваль «Молодість» завітала французька акторка Беатріс Даль, сліпа пасажирка з «Ночі на Землі» Джима Джармуша та Бетті Блю з одноіменної стрічки Жан-Жака Бенекса.

Ці ролі принесли їй особливу популярність. Перший фільм акторки був знятий у 1986 році, а всього у її творчому доробку майже півсотні повнометражних стрічок. Працює у жанрах драми та трилеру.

На своїй Батьківщині Беатріс користується шаленою популярністю. Ця зірка фільмів Клер Дені, Міхаеля Ганеке, Джима Джармуша та Клода Лелуша відома шоку-

Французька акторка Беатріс ДАЛЛЬ

ючими ролями, яскравою зовнішністю, і, не в останню чергу, скандальною репутацією. У різні роки партнерами Беатріс були Руперт Еверетт,

скандальний репер JoeyStarr та інші.

Її першим чоловіком був художник Франсуа Даль, однак вона більш відома своїм третім

шлюбом. Знімаючись у фільмі, де дія відбувалась у буцегарні, жінка закохалась у в'язня, засудженого за зґвалтування, і вийшла за нього заміж просто у в'язниці. Більше того – цей шлюб протривав найдовше: вісім років. А за розлученням спостерігала вся Франція.

Творчий доробок Беатріс Даль налічує більше сорока повнометражних фільмів. Акторка грає у стрічці «Розенн», режисерській роботі Івана ле Муана, яка відкрила франкомовну програму фестивалю French Connection.

Особисто поспілкуватися з Беатріс та поставити свої питання усі охочі змогли у рамках фестивалю.

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

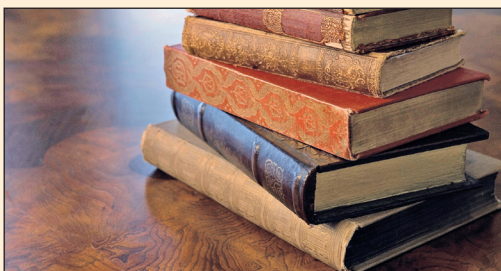
КНИЖКОВА АБЕТКА

■ ДОБРИЙ ПОЧИН

Шанувальники газети «Культура і життя», сподіваюсь, призвичаєні читати, думати та цікавитись усім, що відбувається у світі книги. Тож відновлення та реалізація ідеї обміну своїми роздумами про прочитане, яке не залишило байдужим Ваш розум і серце, може стати доброю традицією, що відкриває двері у світ книги всім, хто матиме бажання долучитися до нашого почину.

Читайте книги, читайте газету і ми з Вами станемо добрими друзями, яким завжди буде про що поговорити не лише на книжкових форумах, але й на шпальтах культурологічного видання. Адже кожному книголюбу знайоме прекрасне відчуття блаженства, коли береш до рук нову, або й не зовсім, але таку цікаву книгу і занурюєшся у світ пригод, роздумів та фантазій автора, забувши про всі труднощі власного життя-буття, і насолоджуєшся словами та думками майстрів високого мистецтва... Тож, полетіли!!!

Після відвідин чергової книжкової фієсти «Книжковий світ» я маю декілька книжок, які й надихнули мене на думку, що вже на часі відновлення у нашій газеті рубрики, присвяченій власне цьому. Тому «КНИЖКОВА АБЕТКА» – це сторінка, яка стане ціка-

вою і улюбленою для всіх поціновувачів книги, для тих, хто почувається щасливим, коли знайшов ту книгу, яка його окрипила.

А ще ідея полягає в тому, щоб ми з Вами обмінювалися думками, враженнями про книги та авторів, які не завжди потрапляють до так званих топів книговидавництва. Справжній гурман слова завжди відрізняє родзинку від бізнесової половини і визначиться у виборі сам. Тому особливо цікавими будуть думки про родзинкове поле, яким так щедро засіяна Україна.

Леся САМІЙЛЕНКО

■ УРОКИ ДОШКУЛЯКИ

Цю книгу мені подарувала бабуся. Смішна назва «Дошкуляка» одразу привернула мою увагу, адже це слово характеризує всіх допитливих та прилипучих представників журналістської братії. І я така. Все хочеться знати й побачити, але пронирливість та дошкульність журналіста не завжди сприяє у виборі правильного шляху та використанні інформації. До чого це іноді призводить – я задумалась після прочитання книги Анни Багряної «Дошкуляка».

Насолоджувалась сама і однокурсникам радила. Легкий та сучасний стиль авторки піднімає настрій навіть у роздумах про совість, професійну етику журналіста. У книзі йдеться про вільне та невільне поневіряння Антона Дошкуляки, випускника інституту журналістики, який намагається знайти своє призначення. У пошуках сенсу життя він всотує в себе всі духовні хвороби нашої доби та трагічно гине. І це не спроста. Людина без моральних принципів – невідворотно приречена.

Прочитавши цю книгу мої друзі також замислились. Більше того, й досі активно обговорюють свої принципи позиції у виборі цінностей. Думають, а значить прагнуть щось змінити у своїх пріоритетах.

Дарина БОДЮ

Лариса БЕЗСМЕРТНА

Знову й знову пригадую почин, заданий ще у дев'яності, який має попит у середовищі освічених українців і донині.

Проєкт «Пізнай своє коріння» не має завершення, адже засіяне насіння, тож молоденьке деревце спершу пускає коріння, а розкіш його крони залежить від ґрунту, в якому воно зростає.

Усі ці роздуми спливли у моїй пам'яті після прочитання надзвичайно глибокої та сумлінної праці вікіпедиста, краєзнавця і письменника Євгена Букета: «Наше прізвище Букет».

Цікавлюсь даною темою давно і переконана, що ціна цього дослідження продиктована не лише захопленням архівною справою вченого, але й бажанням розпочати відродження історичної правди, справедливості та генеалогічної науки майбутнього.

Автор так глибоко занурився в історію свого родоводу, що на прикладі гідності прізвища Букет можна не лише розширити географічно-історичну мапу України, але й довести її правдиве правонаступництво на юридичні права європейськості нашої держави.

Та це вже інша тема для роздумів і полеміки, тому детальніше розповім про книгу словами з передмови до неї: «У виданні наведено генеалогію роду Букетів від початку роду Букетів 18 століття і до на-

Сила коріння

ших днів (9–11 поколінь, понад 550 осіб), досліджено походження прізвища. Описано історію села Грузького (нині Макарівський район, Київської області) з часу його заснування. Проаналізовано 86 грузецьких прізвищ... Також у виданні представлено інформацію про однофамільців із Франції, Великобританії, країн Бенілюксу, Польщі, Молдови, Білорусі, Росії та інших».

Тобто ця праця передбачає майбутній розвиток, адже розширення кордонів по-

шуку та можливості знайти не лише однофамільців, а й доведення родинних зв'язків, має таку широкомасштабну і не лише дипломатично-наукову, але й корінну, родинну підставу.

Є чим пишатися майбутнім поколінням Букетів, бо це «Безцінний родинний спадок Євгена Букета»!

Саме з цієї назви розділу і розпочинається книга, в якій автор висвітлює сенс родоводу та глибоко усвідомлює його перспективу. Мудрий.

Ось деякі цитати, які розкривають глибину освіченості автора: «У санскриті бука – «сміх», а букка – «серце». ...Результат комп'ютерного фоносемантичного аналізу слова букет: швидке, коротке... Кितिцею називають букет у Чехії та Словаччині... У єгипетській мові букет має таке ж звучання, як і слово «життя».

Тож з букетним, тобто життєвим, успіхом автора вітали всі шанувальники його таланту ще кілька років тому, бо книга не є новинкою.

А от редакцію газети «Культура і життя» можна привітати лише нині, адже ми відновлюємо кращі починання газетярської справи і мріємо про її нові, сучасні перемоги разом із головним редактором видання Євгеном Букетом – усі етимологічні характеристики прізвища котрого відзеркалюють його сутність та характер.

Бо усміхненою і доброзичливою буває лише сильна людина, розум якої наповнений світлимими помислами, силою переконань та віри.

Книга в подарунок

Уперше отримала книгу в подарунок як людина, котра привела на книжковий ярмарок «свого кандидата».

А привела я на «Книжковий світ» кандидата у мери столиці – єдиного, хто на першій позиції своєї передвиборчої програми заявив про духовний розвиток столиці, цікавиться та знає книговидавничу справу з усіма її проблемами, має власну думку про стратегію розвитку даної галузі та ринок, адже є членом Національної спілки журналістів України.

Однак зараз мова не про кандидата, а про креативну акцію письменників Братів Капранових, які за участь в ній дарували свою книгу «Кобзар 2000». От, власне, з нею я і зустріла та привела передвиборчий «день тиші». Добрий настрій та філіжанка кави – це все, що потрібно книгоману, щоб життя здало-

Брати КАПРАНОВИ з шанувальниками

ся прекрасним. Назва книги апріорі спонукала на роздуми про те, що митці замислились про місце пророка у нашому сьогоденні. Не помилилася, бо це вже класичний, містичний твір сучасної популярної літератури, де відь-

ми користуються мобільними телефонами, вовкулаки гасають на машинах, а звичайні жінки займаються приворотами за рецептами своїх пра-пра-бабусь.

Ось така какофонія і катавасія твориться у нашій буден-

ності з українцями, котрі, міцніючи духом та відроджуючи свою гідність, переживають історичні катаклізми, повертаючись до глибоких національних традицій.

Леся САМІЙЛЕНКО

редактор
Євген БУКЕТ

україна і світ

■ БОЛГАРІЯ

У книгарні «Софія-прес» (м. Софія) відбулась презентація книжки Анни Багряної «Завръщане» («Повернення»), у перекладі Дімітра Хрїстова.

Це перша книжка з авторськими ілюстраціями Анни Багряної, яка вийшла друком завдяки спільному болгарсько-швейцарському видавництву «Богіанна». Серед гостей презентації були представники Посольства України в Болгарії та чисельна українська діаспора. Модерувала захід болгарська журналістка Райна Манджукова.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

для формування кадрового резерву на посаду заступника міністра культури України – керівника апарату на 2016 рік відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2007 року № 272 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу із зарахуванням до кадрового резерву на посади державних службовців I–III категорії, призначення на які здійснюється Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України або Кабінетом Міністрів України чи погоджується з Кабінетом Міністрів України».

До участі у конкурсі допускаються особи, які є громадянами України, вільно володіють державною мовою, мають повну вищу освіту, мають стаж державної служби чи служби в органах місцевого самоврядування не менше як 5 років та займають (займали) посади в державних органах чи органах місцевого самоврядування не нижче четвертої категорії.

Для участі у конкурсі необхідно подавати такі документи: заява про участь у конкурсі, копія першої та другої сторінок паспорта громадянина України, заповнена особова картка форми П-2ДС, фотокартка розміром 4 x 6 сантиметрів.

Відбір до кадрового резерву здійснюється у формі співбесіди, яка проводиться конкурсною комісією.

Документи для участі в конкурсі приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення в газеті «Культура і життя» за адресою: м. Київ, вул. І. Франка, 19, кім.109.

За додатковою інформацією звертатися до відділу кадрової роботи та державної служби: тел. 234–39–93.

Конкурсна комісія

Уже понад 20 років восени у місті Копривниця, поблизу Загреба, відбувається міжнародне літературне свято на честь класика хорватської літератури Франа Галовича (1887–1914).

Цього року серед почесних гостей фестивалю була й поетеса, перекладач, літературознавець з України Тетяна Дзюба.

За коротке життя обдарованого митця, котрий у 27 років загинув під час військових дій у Сербії, вийшли друком чотири книги: драма «Тамара» (1907), збірка поезій «Чотири міста» (1913), прозові твори «Зачароване дзеркало» (1913) та «Сповідь» (1914). Вже по смерті Франа Галовича, 1925 року, з'явилась поетична збірка «З моїх берегів», де чи не найяскравіше відкрився унікальний хист лірика. Український читач знає письменника передусім за його фантастичним оповіданням «Зачароване дзеркало», написаним у манері модернізму.

На літературний форум до Копривниці були запрошені: поетеса Елка Няголова, президент «Слов'янської літературно-мистецької академії» (Болгарія), письменниця, професор університету в Індіані, чешка з походженням, Броніслава Волкова (її поезія публікувалась в Україні); поетеса, очільник Міжнародної асоціації письменників у Латвії Тетяна Житкова, актриса та літератор Наталія Воробйова-Хржич, котра представляла одночасно Росію та Хорватію. Фільмографія акторки складається з близько двох десятків стрічок, але найяскравіша з них, це картина «12 стільців» – режисера Леоніда Гайдая (1971 р.), де тоді ще молода кіноактриса зіграла роль Елочки Шукіної – Елочки-людоїдки, що принесла їй заслужену популярність.

Проте кінокар'єра Наталії Воробйової, що так стрімко розпочалась, так само раптово й обірвалася. Одружившись з іноземцем, вона залишила СРСР та з 1974 року мешкає у Загребі. На чужині творча натура артистки не вщухала і вті-

лювалась в іншому жанрі. Нині вона відома як югославська, хорватська та російська письменниця, хоча, взагалі-то, вона родом з України, бо народилась у Дніпродзержинську.

Так, у власному будинку в Загребі, пані Наталія відродила традицію літературно-художніх салонів. У неї в гостях побувало чимало відомих осіб.

Зрозуміло, найчисельнішою на мистецькому святі, що зветься «Осінь Галовича», була хорватська літературна громада. Це, зокрема: Енеріка Біяч (го-

мерама міст Копривниця та Лудбрег. У церемонії закриття свята і нагородження лауреатів узяв участь спікер парламенту Хорватії Йосип Лєко.

Щільна програма літературного заходу містила круглі столи, присвячені творчості видатного майстра слова, двомовні читання поезій (рідною та хорватською) зарубіжних гостей, виступи господарів, покладання вінка до пам'ятника Франу Галовичу та інтерв'ю з фіналістами фестивалю.

дзеркало», яке містить фантастичний компонент. Свого часу в Україні була видана «Антологія хорватського фантастичного оповідання і малювання» (1976 р, упорядники Б. Донат, І. Зидич).

Копривниця – місце, де тісно переплелися два означені артистичні первні. Тож, опинившись тут, ми не могли не завітати до музею найвищого мистецтва – Хлебінської галереї, де експонуються, зокрема, і картини знаменитого хорватського

Енеріка Біяч біля пам'ятника Франу Галовичу

лова Подравсько-Пригорської філії Спілки хорватських письменників), Джуро Відмаровіч (колишній Надзвичайний і Повноважний посол республіки Хорватія в Україні, поет, перекладач, популяризатор української культури в Хорватії), поетка Ружиця Циндор. Усі перелічені особи – лауреати премії Франа Галовича минулих років. Ця висока відзнака присуджується хорватським майстрам слова.

Міжнародний фестиваль давно вийшов за межі Копривницько-Крижевецької жупанії, ставши своєрідним літературним і культурним брендом країни. Його проведення підтримується на офіційному рівні, до заходу залучені й меценати, а саме місцеве харчове підприємство «Подравка» – одне з найпотужніших у своїй галузі.

Закордонні письменники мали зустрічі з префектом округу Копривниця Дарко Кореном,

Досить широко на форумі була представлена молода хорватська література. Кожна подія мала цікаву музичну оздобу. Приміром, упродовж читань у бібліотеці Копривницької лунало віртуозне виконання композицій на цимбалах, про яке кажуть: «Не грають цимбали, – говорять».

Цього року головну премію фестивалю присуджено письменнику та літературознавцю, професору Здравко Селешу за документальне дослідження «Ф. Галович: останні твори». А дві нагороди для початківців-літераторів, так звані «малі Галовичі», отримали студент 2-го курсу Крижевецької Вищої школи економіки Нікіта Міліч та учениця 7-го класу основної школи Мартіна Берта, котра свій дебютний твір назвала «Історія однієї шпаргалки».

На початку своєї розповіді я вже згадувала оповідання Франа Галовича «Зачароване

художника-самоука Івана Генераліча.

Його ім'я давно вже стоїть поряд з іменами французького художника-примітивіста Анрі Руссо, грузинського Ніко Піросмані, українок Марії Примаченко та Катерини Білокур, американки Бабусі Мозес. Але, попри спільну приналежність до геніїв «наїву», до народної течії в образотворчому мистецтві, усі перелічені майстри пензля надзвичайно несхожі.

Хорвати пишаються своїми славетними земляками. У ріднім краї Франа Галовича його іменем названі гімназія, бібліотека та інші установи.

Тетяна ДЗЮБА,
доктор наук із соціальних комунікацій, професор Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Ушинського.
Фотознімок автора

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

арт-проект

ШЕВЧЕНКО І БЮРОКРАТІЯ

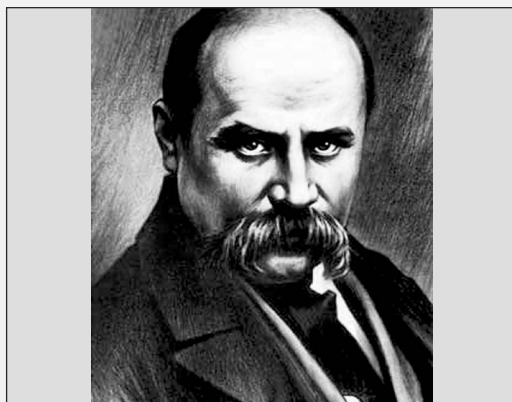

Галина ЯБЛОНСЬКА з учасниками вистави

На роздуми про живучість бюрократичної системи та роль митця у забюрокраченій державі мене надихнула вистава, яку нещодавно подивилася на малій сцені імені Сергія Данченка Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка.

Але творцями вистави стали не актори цього театру, ані режисер, ані організатори. Бо на сцені була представлена чергова робота українського Героїчного театру «Пам'ять», художнім керівником якого є народна артистка України Галина Яблонська.

Вистава «Шевченкові імперативи і ми» – це містерія-притча. У співавторстві з режисеркою Оленою Богатирьовою, композитором Володимиром Губою, балетмейстером Наталією Осипенко, консультантами Миколою Жулинським, Ігорем Ліховим та Сергієм Гальченком творчий колектив подарував своїм шанувальникам чудову роботу, яка порушила не лише питання невмирущої теми співіснування і боротьби двох неперівнянних систем – бюрократичної та творчої, а й овіжила в пам'яті події Майдану, величі духу її учасників.

Роль Тараса Шевченка, який зневірився у пошуках своїх ідеалів в сучасній Україні, виконав молодий актор В'ячеслав Євтушенко. Його герой, блукаючи хащами сучасної бюрократичної системи і блюзнірства, переконливо та вперто намагається знайти хоч якийсь прихисток серед нас.

Цікавою також є роль Промовця у виконанні заслуженого діяча мистецтв, театрознавця Василя Неволова. Молодих майданівців, обурених всім, що їм доводиться спостерігати нині, грають студенти – безпосередні учасники подій на Майдані.

Данило Мельник, Роксоляна Мацків, Іван Ремезовський, Ганна Стретович так щиро виконали ролі обурених спостерігачів шевченкових пошуків правди і справедливості, що заслужили особливо бурхливих оплесків та побажань публіки.

Мене ж особисто зворушила роль Галини Яблонської, котра десятиліттями дивує не лише яскравою акторською палітрою, а й натхненною працею, покликаною збудити у глядача такі глибинні пласти людської свідомості, як мораль та совість.

Лариса БЕЗСМЕРТНА

Столичне літо-осінь на подіумі тижня моди

Леся САМІЙЛЕНКО

Десяток років поспіль я відвідую Ukrainian Fashion Week (Тиждень Української Моди). Жінка є жінкою, тож такі заходи не можуть бути поза її увагою за будь-яких обставин.

А завітати до Мистецького Арсеналу, щоб увібрати в себе усі аромати й наситити свою свідомість різнобарв'ям гламурного життя – потреба культурної та й просто нормальної людини. Ось щороку ми з моїми приятельками і знайомими, котрі власне такими і є, ходимо на покази мод.

Цей рік не став винятком. У компанії «світських левиць» я, на запрошення учасників показів, котрі презентують кийвський будинок побуту «Столичний», завітала до культурно-мистецького комплексу.

Серед гостей показу відразу побачила співачку і прекрасного стиліста Олександру Вояж, заслужену артистку Іннеше Марину Кінах, доктора філософії та мистецтвознавця Наталю

Директор будинку побуту «Столичний» Ірина МАРИНІНА і столичні модниці

Кривуцу, яка, до речі, охоче ділилась враженнями про побачене на всі телекамери, та багато інших яскравих персоналій, усміхнених і одягнених на цю подію по-особливому.

Лікар Жанна, завідувача відділенням однієї з медичних клінік столиці, котра сиділа поруч, відзначила колекцію групи молодих дизайнерів, представлений саме брендом «Столичний». Це був про-

стей, на перший погляд, одяг у літньо-весняній кольоровій гамі та зі здоровою енергетикою, пошитий з натуральної тканини. Пані Жанна зауважила, що з такої тканини шийють хірургічні халати.

Показ колекції прет-а-порте якщо не шокував, то розбурхав фантазію присутніх неспроста. Чим можна завоювати таку увагу? Відповідь на це запитання доведеться шукати довго,

бо криється вона у глибинному сенсі понять стилю та моди, культури одягатися та розуміння, де даний вигляд буде не лише доречним, але й вірним. Саме тому мої подруги й однокласниці звернули увагу на колекцію літнього одягу, який би дуже личив юним випускницям – просто, легко, комфортно і по-дівочому невинно.

Одним словом про все, що відбувалося протягом тижня на Ukrainian Fashion Week, можна розповідати багато, а от знайти роздінку – не просто. Але... після демонстрації колекції хочеться й собі придбати одну-дві речі, не особливо спустошуючи гаманець та не соромлячись бренду «Столичний», адже його постійними клієнтами є більшість відомих на всю країну людей.

Також несподівано багатою була ідея, в рамках типової пишності звичних модних показів, демонстрації роботи скромних і творчих людей, які спроможні підказати та наглядно показати правильні тенденції не лише в моді, а й в культурі загалом.

Фотознімок Володимира СТРУМКОВСЬКОГО

Гопак-джаз – гуцал-фест

У рамках традиційного Міжнародного фестивалю «Київ Музик Фест-2015», визначальною для шанувальників інновацій стала презентація Творчої майстерні Івана Тараненка спільно з колективом Національного академічного оркестру народних інструментів телебачення і радіо.

У цій програмі сповна реалізована мета фестивалю, заснованого Міністерством культури України спільно з національною спілкою композиторів – гідно показати обличчя сучасної української музичної надбань української музики до світового контенту.

Цьогоріч на фестивалі були представлені 70 українських композиторів, кожен з яких

Руслана ЛОЦМАН та оркестр Віктора ГУЦАЛА

може гідно презентувати Україну в світі. Але афіша «Гопак іще...», на яку я звернула увагу апріорі, свідчила про те, що саме на цю фестивальну подію прийдуть музичні гурми та патріоти.

Бо концерт був заявлений як ф'южн-проект «Музика Української Землі», де виконувати-

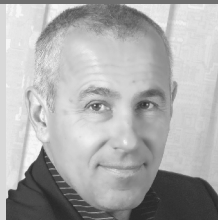
муться авторські та оригінальні твори композитора Івана Тараненка, його власні обробки українських народних пісень у стилі ф'южн-синтез джазу, року, фолку та класики. А у супроводі оркестру співатиме відома нині юна співачка Руслана Лоцман, котра є чи не найчастішою гостею в зоні АТО,

бо має до цього своє особливе, юнацьке, щире ставлення і любов, яку щедро дарує нашим захисникам, зігравуючи їхні душі піснюю.

Так і сталось – Руслана здивувала знане музичне середовище цікавим виконанням пісень в обробці Івана Тараненка. Виконала вона й ексклюзивні твори: автентичні жіночі голосіння, що супроводжували козаків у похід.

Заспівав і сам Іван Тараненко. Та так, що зал вибухнув аплодисментами! Жарт маестро: «Ось ми й виконали свою програму. А зараз буде і Гопак...», розвеселив публіку неспроста, адже програма називалася «FunkГопак і ще...» Тож спершу було «ще...», а на десерт, тримаючи інтригу, ушкварили й гопака.

Леся САМІЙЛЕНКО

редактор
Володимир СУБОТА

харків

■ «ЖИВА СТІНА»

Під такою назвою у Центрі сучасного мистецтва «ЕрміловЦентр» відбулося відкриття художньої виставки. На проєкті представлені роботи Дениса Стадника, Дарини Хрисанфовой, Сергія Ільченка, Олени Ільницької, Дарії Озерової, Юлії та Олексія Постульги, Дмитра Бистрова і Інни Педан та багатьох інших художників, які демонструють особисте бачення навколишнього світу.

Уміти у буденному побачити незвичне, у реальному ірреальне, де навколишній міський пейзаж оживає під пензлем майстра та перетворюється на прекрасний мистецький витвір, – саме те, що прагнуть показати автори Арт-проєкту «Жива стіна».

Виставка триватиме до 30 листопада.

■ НА КОШТИ ГРАНТУ

У Харківському академічному театрі опери та балету ім. М. В. Лисенка введено в експлуатацію нове обладнання з управління сценічним світлом.

Попередній пульт використовувався понад 30 років і вже морально застарів. За ним одночасно працювало три особи, котрі вручну управляли складним процесом. На відміну від старого, новий цифровий пульт можна програмувати, а для роботи за ним достатньо одного фахівця.

2009 року тому театр виграв від уряду Японії гранд на часткову реконструкцію технічного обладнання за умови, що українська сторона профінансує монтаж.

Рішення про виділення потрібних коштів постійно відкладалося. І лише новий склад Кабінету Міністрів виділив на виконання робіт 4,27 мільйонів гривень.

Складне імпордне обладнання установлювали протягом кількох місяців. Тільки кабелю довелося прокласти 150 кілометрів. Нове обладнання стало більш якісним, дозволяє записувати світлову партитуру вистави, а освітлення сцени наразі чітко відповідає дійству.

Виставу «Болеро Карміна Бурана», де вперше було використане нове обладнання, відвідав віце-прем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко та Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Шігекі Сумі.

Як зазначив завідувач постановочною частиною з експлуатації ХНАТОБ Юрій Мозир, таким чином здійснено лише перший етап загальної реконструкції. Надалі буде повністю замінено світлове сценічне обладнання, яке дозволить використовувати у театрі сучасні ефекти.

Велика популярність малих форм

Володимир СУБОТА

Щойно у Харкові завершився міжнародний фестиваль малих форм «Театронік», організований чотири роки тому Харківською міськрадою та міжобласним відділенням Національної спілки театральних діячів України.

— У першому фестивалі брали участь лише українські колективи. Сьогодні ж на фестивалі сцені також виступають й театри з Болгарії, Туреччини, Молдови, Литви, Білорусі, Вірменії, Грузії.

«Театронік» виходить за географічні та жанрові межі, завойовуючи все більшу популярність. Зали Харківського Будинку актора, де йшли вистави, були переповнені, – розповідає театрознавець і драматург Ніна Мазур (Ганновер, Німеччина).

Подібне визнання театрального дійства зумовлене, перш за все, зацікавленням суспільства сучасними камерними виставами. У країнах Західної Європи вони завжди

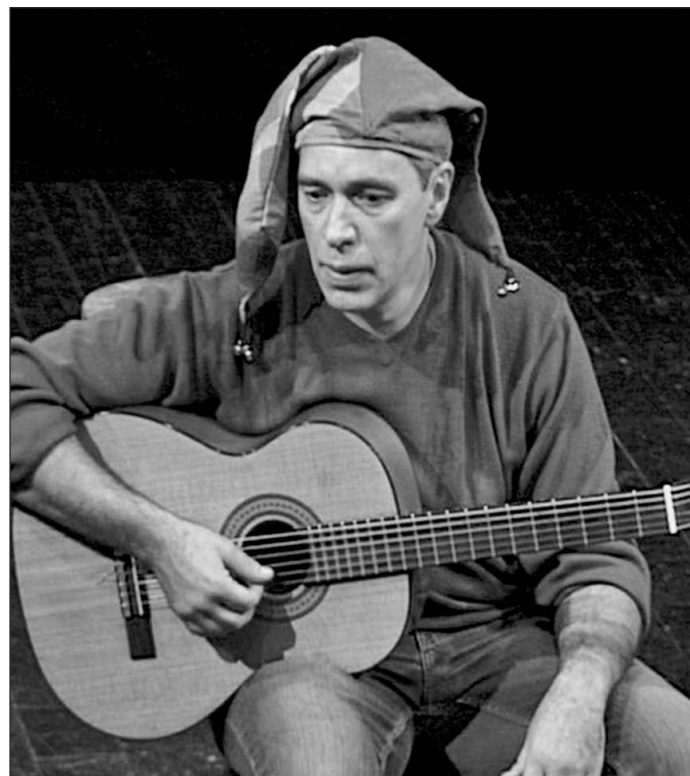
йдуть з аншлагами. І це попри те, що у великих містах працює по кілька театрів, які пропонують глядачам цікаві спектаклі з новітньою сценографією, неординарними режисерськими ідеями та невимушеною грою акторів.

Саме «Театронік» покликаний допомогти українській театральній спільноті органічно інтегруватися до європейського культурного простору, де домінують одвічні духовні цінності: гуманізм, милосердя, взаємодопомога.

Як зазначає директор фестивалю, заслужений артист України Віталій Бондарев, нинішні театральні вистави популярні не лише серед глядачів, а й серед режисерів, сценаристів, акторів, художників...

Для керівників аматорських колективів були проведені семінари на тему: «Театральний навігатор: огляд фестивального руху України та країн зарубіжжя», де виступали фахівці з різних країн, котрі мають чималий досвід роботи у театрах малих форм.

Приміром, болгарський актор та режисер Георгі Велчовські показав спектакль «Ключ до раю» – своєрідну маленьку Біблію. У моновиставі показане споконвічне

Александрас РУБИНОВАС (Литва)

протистояння Добра і Зла, Правди та Кривди, Любові і Зневаги. Актор зі сцени закликає просто любити дорогих і близьких, не шукаючи в цьому якоїсь вигоди. Не треба нікому нав'язувати шлях до істини, адже у кожного він свій, де обов'язково переможуть Правда і Добро.

Ці ж моральні стандарти людства стали предметом обговорення у виставі «Сирітський захід» молдавського «Театру з вулиці Троянд». Труп уже добре відома вимогливі харківській публіці. Цьогорічна «похмура комедія» (так режисер Юрій Хармелін визначив жанр свого твору) пронизана глибоким змістом, вірою та «чорним гумором», який не виходить за межі репертуарної політики театру.

Вражає філігранна гра Василя Павленка (Коулмен), Олександра Петрова (Вален), В'ячеслава Азаровського (батько Уелш). Історія сучасних Каїна та Авеля, які власноруч влаштували собі пекло на Землі. На тлі бездуховності героїв, остаточної втрати ними духовних орієнтирів, глядачі замислюються над Божою істиною.

Александрас Рубиновас представляв Каунаський камерний театр. Його монологом у «Спектаклі після спектаклю» – це самокритичний виступ актора після постановки уявної п'єси Вільяма Шекспіра.

Перш за все, герой намагається розібратися у собі: що вдалося, а що ні. Протягом години глядачам демонструються епізоди з вистав «Отелло», «Гамлет», «Сон у літню ніч», де Александрасу Рубиновасу доводиться перевтілюватись. Актор веде відкритий, доброзичливий діалог з публікою.

Вистава за своєю емоційністю та напругою не поступається багатоактним спектаклям із численними персонажами. Протягом 60 хвилин (а то й більше) актор «тримає» зал. Жодна вишукана сценографія не здатна замінити майстерності актора, яка у моноспектаклях розкривається сповна.

Демократичність фестивальної атмосфери – це те, що вирізняє її поміж інших.

Тут відсутнє професійне журі, однак після кожної вистави публіка жваво обговорює побачене, те, що не можна прочитати у жодних рецензіях.

Георгі ВЕЛЧОВСЬКІ (Болгарія)

редактор
Любов ЯКИМЧУК

ПІСЛЯМОВА

ВІДЕОПОЕЗІЯ З УСЬОГО СВІТУ

Журі фестивалю відеопоезії CYCLOP-2015, який відбувається в п'яте, оголосило короткі списки конкурсантів.

На розгляд журі було подано 78 робіт з 18 міст України та 162 відеопоетичні роботи з 23 країн світу. Географія учасників вражає, це – Австрія, Бельгія, Бразилія, Канада, Данія, Франція, Німеччина, Греція, Індія, Ірландія, Ізраїль, Іран, Італія, Литва, Мексика, Нідерланди, Філіппіни, Іспанія, Швеція, Туреччина, ОАЕ, Великобританія та США.

Один із членів журі – канадієць Том Конівс – зазначає: «Перед митцями постає надзвичайне випробування. Коли робочий текст, це вже написаний вірш, то недосконалий твір деколи можна покращити за допомогою відеообробки. Коли ж вірш бездоганний, то зрідка вдається зробити відеообробку достатньо оригінальною...»

Короткий перелік робіт українських режисерів виглядає так:

1. «План повернення назад існує». Режисер: Валерій Пузик (м. Одеса). Поет: Ірина Пономарьова (Izpanka).
2. «Місто». Режисер, поет: Микита Лиськов (м. Дніпропетровськ).
3. «Водяні дівчатка». Режисер: Михайло Квадратов. Поет: Марія Галіна.
4. «Коротка історія». Режисер: Михайло Смирнов. Поет: Валерій Поланд.

5. «...поговори зі мною». Режисер: Алла Доманська (м. Луцьк). Поет: Ольга Перехрест.
 6. «Про тебе». Режисер, поет: Анна Лепська (м. Нова Каховка).
 7. «myself». Режисер: Андрій Чернега (м. Черкаси). Поет: Юрко Іздрик.
 8. «Сон». Режисер, поет: Віра Яворська (м. Стрий)
 9. «Всі ці згадки зникають з часом». Режисер: Дар'я Комарницька (м. Кам'янець-Подільський). Поет: Максим Лісовський.
 10. «Закохайся в Миколаїв, якщо насмілишся». Режисер: Анжела Богаченко (м. Миколаїв-Київ). Поет: Юрій Андрухович.
- Демонстрація відеопоезій та оголошення переможців відбудеться 21–22 листопада у Fedoriv Hub (м. Київ, вул. Червоноармійська, 5).

Подорож довкола кімнати Йогансена

Любов ЯКИМЧУК

Днями в київському арт-центрі «Closer» відбулася ілюстрована лекція з циклу «Український авангард», присвячена 120-річчю від дня народження письменника Майка Йогансена.

Лекцію прочитала дослідниця літературної урбаністики та літературного побуту 20–30-х років Ярина Цимбал. Харків'янин Йогансен писав вірші, новели і книжки про те, як їх, власне, писати. Перекладав із мов «усіх народів світу».

«Кожний повинен написати захоплюючу "Подорож довкола власної кімнати" та книгу про коробку сірників», – говорив письменник, який захоплювався спортом і мандрями. «Сам Майк, певна річ, лінувався...», – згадував пізніше його сучасник Юрій Смолич, – але за склянкою чаю, у доброму гуморі, справді захоплююче розповідав про свою кімнату (її географію, історію, технологію, суспільну роль кожної речі: меблів, пристроїв, одягу, книг тощо); міг до пізньої ночі неспинно розказувати про той-таки коробок сірників чи пачку цигарок (рослину, виробництво, соціальні взаємини, люди, які виробляють їх решта)».

Майк Йогансен – учасник кількох літературних груп, у тому числі й «ВАПЛІТЕ». Коли організація, через політичний тиск на учасників, мусила самоліквідуватися, він

запропонував створити альманах, не пов'язаний з групами. Так з'явився «Літературний ярмарок», де було вперше опубліковано прозу письменника: «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альцести у Слобожанську Швейцарію».

1928 року Йогансен створив «Техно-мистецьку групу А», у якій спробував поєднати всі свої технічні та мистецькі захоплення. Неофіційним органом групи вважають «Універсальний журнал».

Однак невдовзі спільноту розпустили, журнал закрили – те саме сталося і з групою та

Майк ЙОГАНСЕН

журналом «Нова генерація». Після першого з'їзду Спілки радянських письменників у Москві та проголошення «правильного» курсу на соцреалізм, Йогансен вступив до Спілки радянських письменників України.

«Я знаю: загину високий, в повітрі чистім і синім. Мене над містом повісять: зорі до світній в око, в холодне око дивитись», – написав поет ще в молоді роки.

Його, як учасника української націоналістичної терористичної організації, арештували у серпні 1937 року в Харкові. На допитах мужній митець називав прізвища лише заарештованих письменників, яким уже нічого не загрожувало.

Розстріляли Майка Йогансена в Києві 27 жовтня 1937 року.

Розклад наступних лекцій із циклу «Український авангард» у «Closer», що знаходиться за адресою: м. Київ, вул. Нижньоюрківська, 31:

15 листопада – «Михайль Семенко»; 29 листопада – «Експериментальна проза», 13 грудня – «Синтез мистецтв».

Зліва направо: Петро ПАНЧ, Майк ЙОГАНСЕН, Василь ВРАЖЛИВИЙ, Григорій ЕПІК. Харків, 1926

Газета «Культура і життя»

№ 27–28 (4650–4651), 13–19 листопада 2015 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Євген БУКЕТ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–66
cultandlife@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Андрій ШЕКУН

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Анатолій СЕРИКОВ (заступник голови), Євген БУКЕТ, Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Вадим ДОРОШЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Наталка ІВАНЧЕНКО, Ростислав Карандєєв, Ігор ЛІХОВИЙ, Наталія ЛИГАЧОВА, Наталія МУСІЄНКО, Лариса НІКІФОРЕНКО, Руслан ОНОПРІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Олег Свірко, Артем СТЕЛЬМАШОВ

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат
ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
Тел.: (044) 563–18–04, 562–28–51

Розповсюдження і реклама

Тел.: +38 (044) 498–23–64;
+38 (097) 111–17–56

Редакція не публікує колективні листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2015

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2015 р.:
півріччя – 89,19 грн; 3 місяців – 45,42 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
60969

Наклад 5 000

Ціна договірною

4 820157 940013 1 27